

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۴/۱۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

تاثیر ویژگی های فردی آموزگار بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان ابتدایی

محراب نورالهی

کارشناسی شیمی محض دانشگاه ایلام

چکیده

در نظام آموزشی، آموزگاران به عنوان عنصری کلیدی، نقشی محوری در ارتقای سطح یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش آموزان ایفا می کنند. در این میان، ویژگی های فردی آموزگار، اعم از ویژگی های شخصیتی، اخلاقی، رفتاری و ... به عنوان مولفه هایی تعیین کننده، بر کیفیت تعاملات آموزشی، انگیزه و در نهایت، عملکرد تحصیلی دانش آموزان تاثیر بسزایی می گذارند. بررسی و شناخت تاثیر ویژگی های فردی آموزگار بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان، از جهات مختلف حائز اهمیت است. درک عمیق از این موضوع، به برنامه ریزان و سیاست گذاران آموزشی کمک می کند تا با تمرکز بر ویژگی های فردی آموزگاران، برنامه های آموزشی و تربیتی اثربخش تری را طراحی و اجرا کنند. شناخت ویژگی های ایده آل آموزگار، به ارتقای کارایی و اثربخشی تدریس، افزایش انگیزه و میل به یادگیری در دانش آموزان و در نهایت، بهبود عملکرد تحصیلی آنها کمک می کند. با شناخت ویژگی های فردی موثر بر عملکرد تحصیلی، می توان برنامه های توانمندسازی و آموزش های ضمن خدمت هدفمندتری را برای آموزگاران طراحی و اجرا کرد. در این مقاله، به بررسی تاثیر ویژگی های فردی آموزگار بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان ابتدایی پرداخته می شود. با مرور یافته های علمی و پژوهشی، به این نتیجه می رسیم که ویژگی های شخصیتی، اخلاقی، رفتاری و ... آموزگار، نقشی تعیین کننده در کیفیت تعاملات آموزشی، انگیزه و در نهایت، عملکرد تحصیلی دانش آموزان ایفا می کنند. در ادامه، به راهکارهایی برای تقویت و پرورش ویژگی های ایده آل در آموزگاران اشاره خواهد شد.

کلمات کلیدی: ویژگی های فردی، آموزگار، عملکرد تحصیلی، دانش آموزان ابتدایی، انگیزه، یادگیری

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

در محیط‌های آموزشی، نقش آموزگاران بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بسیار حائز اهمیت است. ویژگی‌های فردی آموزگاران از جمله شخصیت، تجربه، تعهد و رویکرد آموزشی می‌تواند تأثیرات گسترده‌ای بر رشد و توسعه دانش‌آموزان داشته باشد. این تأثیرات می‌توانند به طور مستقیم یا غیرمستقیم، مثبت یا منفی، بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی اثر بگذارند. بررسی تأثیر ویژگی‌های فردی آموزگاران بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا نه تنها می‌تواند بهبود مستقیم در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را به همراه داشته باشد، بلکه می‌تواند در بهبود روند آموزشی و یادگیری به عنوان یک سیستم نیز نقش مهمی ایفا کند. شناخت و درک عمیق‌تر از ویژگی‌هایی که می‌توانند موثر بر توانمندی‌ها و پتانسیل‌های آموزشی دانش‌آموزان ابتدایی باشند، امکان سازماندهی برنامه‌های آموزشی و پرورشی با کیفیت و کارآمد را فراهم می‌آورد. مساله اصلی که در این مقاله بررسی می‌شود، تأثیر ویژگی‌های فردی آموزگاران بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی است. با توجه به تنوع و تفاوت‌هایی که در ویژگی‌های شخصیتی، تجربیات و سبک‌های آموزشی آموزگاران وجود دارد، این مقاله سعی دارد تا ارتباط این ویژگی‌ها با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را بررسی و تحلیل نماید. این تحلیل می‌تواند به مدیران آموزشی و سیاست‌گذاران کمک کند تا سیاست‌ها و برنامه‌هایی را تدوین کنند که بتوانند بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را ترویج و تسهیل کنند (Seghedini, 2014).

هر چند ملاحظات و تعلیمات اخلاقی، موضوعاتی بسیار کهن و پر سابقه است ولی شرایط امروزی جوامع بشری باعث گردیده است که به مسائلی حاد و اضطراری مبدل گردد تا آنجا که امروزه بحران اخلاق یکی از چهار بحرانی است که جهان با آن روبه رو است. بهترین محل برای حل این مسائل مدرسه و محیط‌های آموزشی است. زیرا آموزش و پرورش خود بستر توسعه اخلاق است و جامعه باید های اخلاقی خود را عمدتاً از طریق برنامه‌های آموزش و پرورش دنبال می‌کند. همه آموزش‌ها بر اساس اخلاق است. چه رابطه آموزگار و دانش‌آموز، چه کثرت‌گرایی یا رابطه آموزگار با کارشان. از سال ۱۹۸۴ یا حتی قبل از آن، بحثی در جامعه حرفه‌ای در مورد تدریس، تحت برخی اصول و وظایف اخلاقی ایجاد شد. بنابراین موضوع اخلاق یک موضوع جدید نیست، اما امروزه در مفهوم آن تجدید نظر شده است. گروه هلمز، در گزارش آموزگاران فردا، هدف خود را «هیچ چیزی کمتر از تبدیل تدریس از یک شغل به یک حرفه واقعی» معرفی کرد (سهرابی و کریمی، ۱۳۹۹).

در دنیای رقابتی امروز، شاهد تغییرات متنوعی در نظام آموزشی هستیم. از آنجایی که تغییر امری اجتناب‌ناپذیر است، اهداف و مقاصد آموزش با توجه به نیاز، علایق و نیازهای دانش‌آموزان، جامعه یک ملت در حال تغییر است. اکنون مفهوم آموزگار و تدریس نیز روز به روز در حال تغییر است. آموزگار در این دوران معاصر وظایف و مسئولیت‌های زیادی دارد. علاوه بر داشتن صلاحیت‌های علمی و حرفه‌ای خوب، باید از علم ویژگی‌های فردی نیز برخوردار باشند. ویژگی‌های فردی مانند یک راهنما است که آموزگار را برای ارائه آموزش با کیفیت و تلقین ارزش‌های خوب در بین دانش‌آموزان تسهیل می‌کند. ویژگی‌های فردی آموزگاران را آگاه می‌کند که نقش عمده‌ای در ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار دانش‌آموزان دارند. همچنین به آموزگاران کمک می‌کند تا حرفه خود را به عنوان آموزگار درک کنند. نقش آنها فقط این نیست که در مقابل دانش‌آموزان و همکاران خود برتر و مستبد شوند. اما پس از آن آنها نقش گسترده‌تر و معنی‌داری دارند. آموزگاری که از ویژگی‌های فردی برخوردار باشد با محبت، مراقبت، محبت و تعهد با دانش‌آموزان رفتار خواهد کرد. علاوه بر آن، آنها همیشه اطمینان حاصل می‌

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

کنند که از زاویه خود سهم خاصی دارند. اخلاق فراخوانی، مشارکت کاری، استقلال، مسئولیت اجزای اصلی یک حرفه اخلاقی شخصی هستند.

متخصصان آموزشی چهار معیار را که یک حرفه را تشکیل می‌دهند فهرست کردند: پاداش، موقعیت اجتماعی، قدرت خودمختار یا مقتدر، و خدمات. و سپس یک رویکرد طبقه بندی را ایجاد کردند که بر فهرستی از ویژگی های حرفه تمرکز دارد: استقلال حرفه ای. یک پایگاه دانش نظری کاملاً تعریف شده و بسیار توسعه یافته؛ کنترل آموزش، صدور گواهینامه و صدور مجوز برای تازه واردان؛ اقتدار خودگردان و خود پلیسی، به ویژه با توجه به ویژگی‌های فردی؛ تعهد به خدمات عمومی (Seghedini, 2014).

تربیت آموزگار به معنای آموزش حرفه ای برای توسعه شایستگی های حرفه ای یکی از مهمترین اهداف هر نظام آموزشی رسمی است. برای برآوردن نیازهای مختلف و شکل دادن به یک پیشنهاد رفتاری برای چالش‌های مختلف، مربی/آموزگار باید بتواند معانی اعمال خود را تامل کند و از مأموریت خود آگاه باشد. مانند مرحله جدیدی برای بحث در مورد تدریس، در دهه ۹۰ بسیاری از نویسندگان تدریس را به عنوان یک فعالیت اخلاقی مورد بحث قرار دادند. اگرچه این توصیفات تا حدی متفاوت است، اما دو ویژگی مشترک ظاهر می شود:

(۱) آموزش مبتنی بر رابطه بین دو یا چند فرد است و بنابراین باید توسط اخلاقیات رابطه هدایت شود.

(۲) آموزگاران درگیر تغییر رفتار دیگران برای رسیدن به اهداف تعیین شده هستند.

این اهداف شامل تصمیم گیری در مورد آنچه که دیگران باید بدانند و تبدیل شوند، است، چنین قضاوت هایی بر اساس سؤالات و ارزش است، و آنها را به قضاوت های اخلاقی تبدیل می کند (Ayeni, 2018).

این مقاله به بررسی تأثیر ویژگی‌های فردی آموزگاران بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی می‌پردازد. این تأثیرات از جمله شخصیت، تجربه، تعهد و رویکرد آموزشی آموزگاران است.

برخورداری آموزگاران خوب از ویژگی حرفه ای بودن و ویژگی‌های فردی

حرفه ای بودن اصطلاحی است که هویل در سال ۱۹۷۵ با تعریف دو جنبه متمایز از زندگی حرفه ای آموزگاران معرفی کرد: حرفه ای بودن و حرفه ای شدن. حتی هویل به دلیل مدل حرفه ای گرای سه بعدی خود شناخته شده است؛ خودمختاری، دانش، مسئولیت، در واقع، او این تمایز را بین عناصر مرتبط با وضعیت کار آموزگاران، که به عنوان حرفه ای بودن طبقه بندی می کند، و عناصر شغلی که دانش، مهارت‌ها و رویه‌هایی را تشکیل می‌دهند که آموزگار در عمل از آنها استفاده می‌کند و او آن را حرفه‌ای بودن تعریف می‌کند. ایوانز در سال ۲۰۰۲ تعریف جدید و دقیق‌تری از واژه حرفه‌ای به ما ارائه کرد: «یک موضع ایدئولوژیک، نگرشی، فکری و معرفت‌شناختی از سوی یک فرد، در رابطه با انجام حرفه‌ای که او تعلق دارد و بر عملکرد حرفه ای او تأثیر می‌گذارد». حرفه ای شدن با دستیابی به موضع حرفه ای که سطح حرفه ای بودن یک پزشک را در طول فرآیند توسعه حرفه ای تعیین می‌کند، ارتباط دارد. شایستگی حرفه ای در زمان به دست می‌آید، آموزش پیش از خدمت (اولیه) تنها نقطه شروع در تربیت متخصصان است (Evans, 2008).

اصطلاح اخلاق که به عنوان رفتار حرفه‌ای نیز شناخته می‌شود، به شیوه‌ای اطلاق می‌شود که شخص به‌ویژه در یک سازمان رسمی رفتار می‌کند. با رفتار، رفتار و نحوه سازماندهی و انجام یک فعالیت خاص توسط یک کارمند مشخص می‌شود. رفتار

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

همچنین می تواند به معنای رویه هایی باشد که یک سازمان در هدایت و مدیریت منابع انسانی و مادی خود و فعالیت ها برای دستیابی به اهداف تعیین شده اتخاذ می کند. در محیط مدرسه، از آموزگاران انتظار می رود که شیطان کنند (Sherpa, 2018).

تعهد حرفه ای کامل به مسئولیت های رسمی، شفافیت، برابری و مسئولیت پذیری. از آنجایی که هیچ سیستم آموزشی نمی تواند بالاتر از کیفیت آموزگاران باشد، از آنها انتظار می رود که مهارت های فکری، مهارت های ارتباطی، صداقت، احترام، قابل اعتماد بودن، مراقبت، محرمانه بودن، عادت خوب لباس پوشیدن و راهنمایی گرا داشته باشند. این ارزش های اصلی بیشتر برجسته شده و به شرح زیر توضیح داده شده است (Ayeni, 2018):

مهارت فکری: ویژگی های فردی آموزگاران بر لزوم ارتقای دانش خود در مورد موضوع و مهارت های تدریسی که در دوره های پیش از خدمتی که شرکت کرده اند، تاکید می کند. این به دلیل انفجار دانش در دنیای در حال تغییر است که آموزگاران را ملزم می کند تا با نوآوری ها در توسعه برنامه درسی و مهارت های آموزشی به منظور بهبود فرآیند یادگیری تدریس و عملکرد تحصیلی دانش آموزان در مدارس همراه باشند.

مهارت ارتباطی: آموزگار با برقراری ارتباط با دانش آموزان، با استفاده از ابزار زبانی مناسب آموزش، به خوبی عمل خواهد کرد. از آموزگاران انتظار می رود که به شیوه ای حرفه ای با دانش آموزان، همکاران، والدین، مدیریت مدرسه و سایرین در جامعه مدرسه ارتباط موثر برقرار کنند.

احترام: این امر مستلزم آن است که آموزگاران باید کرامت انسانی را حفظ کنند و برابری، رشد عاطفی و شناختی را ارتقا دهند. رعایت تعهدات قراردادی و حاکمیت قانون برای آموزگاران اخلاقی است. آموزگاران همچنین باید به ارزش های معنوی و فرهنگی، تنوع، عدالت اجتماعی، حقوق بشر، آزادی، دموکراسی و محیط زیست احترام بگذارند. صداقت: این مستلزم صداقت، صریح، قابل اعتماد و از نظر اخلاقی درست است که از طریق تعهدات حرفه ای مطلق در انجام مسئولیت های خود در چارچوب سیاست ها، رویه ها، دستورالعمل ها و مقررات ملی و مدرسه ای تعیین شده با هدف ارتقای آموزش دانش آموزان نشان داده می شود.

مراقبت: آموزگاران باید در عمل تأثیر مثبت و همدلی داشته باشند. آموزگاران باید مراقب، منصف و متعهد به شغل خود باشند و به دنبال ایجاد انگیزه، الهام بخشیدن به دانش آموزان برای موفقیت تحصیلی و تضمین رفاه و ایمنی باشند (Sherpa, 2018).

اعتماد: آموزگاران باید فرهنگ اعتماد و احترام متقابل را در مدارس خود حفظ کنند. حفظ روابط مثبت با همکاران، والدین، مدیریت مدرسه و مردم. اعتماد مظهر انصاف، صراحت و صداقت است.

رازداری: آموزگاران باید به حریم خصوصی دیگران و محرمانه بودن اطلاعات به دست آمده در طول فعالیت حرفه ای احترام بگذارند، مگر اینکه یک ضرورت قانونی مستلزم افشا باشد یا نگرانی قانونی برای رفاه یک فرد وجود داشته باشد.

عادت لباس پوشیدن: این یک دانش رایج است که "آنگونه که می خواهید با شما خطاب شود، لباس بپوشید". از آموزگاران انتظار می رود که الگوی دانش آموزان خود باشند. متأسفانه، در بیشتر موارد اینطور نیست، زیرا دانش آموزان با آموزگاران که مشاهده شده است لباس های نامرتب بر تن دارند، شوخی می کنند. به طور کلی، دانش آموزان فقط آموزش ها را به تنهایی در

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نظر نمی‌گیرند، بلکه لباس پوشیدن را نیز به‌عنوان ظاهر آموزگارشان می‌سازد که باعث می‌شود دانش‌آموزان موضوع را دوست داشته باشند یا از آن متنفر شوند که در نهایت بر عملکرد تحصیلی آنها تأثیر می‌گذارد (Mushtaq and Khan, 2012). راهنمایی: هدایت صرفاً به معنای هدایت یا هدایت است. راهنمایی آموزگاران مهم است زیرا دانش‌آموزان در حل مسئله از راهنمایی آموزگار پیروی می‌کنند. راهنمایی به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا عادات مطالعه خود را بهبود بخشند که مستقیماً بر عملکرد تحصیلی تأثیر می‌گذارد. محققان اظهار داشتند که راهنمایی آموزگار روشهای تدریس را بهبود می‌بخشد، به ویژه زمانی که آموزگار به طور فعال دانش‌آموزان را در فرآیند یادگیری درگیر می‌کند. آموزگاران که دانش‌آموزان را در فعالیت‌های یادگیری مشارکت می‌دهند، رفتارهای انحرافی را کاهش می‌دهند. هنگامی که آموزگاران قوانین و مقررات مدرسه را اجرا می‌کنند و همچنین تحریم‌ها را بدون لطف اعمال می‌کنند، دانش‌آموزان نیز راهنمایی می‌شوند (Sherpa, 2018).

ویژگی‌های فردی آموزگاران و عملکرد آموزشی ایشان

وظایف آموزشی، عملکردهای برنامه درسی قانونی هستند که توسط آموزگاران انجام می‌شود تا دانش‌آموزان بتوانند به اهداف تعیین شده آموزشی در مدارس دست یابند. این در نهایت به ظرفیت آموزگاران برای استفاده مؤثر از منابع آموزشی برای تضمین کیفیت فرآیند یادگیری بستگی دارد. هسته اصلی آموزش از چهار ارزش اساسی تشکیل شده است: کرامت، صداقت، انصاف و مسئولیت و آزادی (Ayeni, 2011):

الف) کرامت یعنی احترام به انسانیت. آموزگاران باید به هر فرد بدون توجه به جنسیت، گرایش جنسی، تنوع جنسیتی، ظاهر، سن، مذهب، جایگاه اجتماعی، منشاء، عقاید، توانایی‌ها و دستاوردها احترام بگذارند.

ب) صداقت یکی از ارزش‌های اصلی در وظیفه اساسی آموزگاران است که شامل هدایت دانش‌آموزان در جهت یابی در زندگی و محیط آنها می‌شود. صداقت با خود و دیگران و احترام متقابل در تمامی ارتباطات جنبه اساسی کار آموزگاران است.

ج) انصاف هم هنگام مواجهه با یادگیرندگان و گروه‌ها و هم در جامعه کاری مهم است. انصاف به ویژه شامل ترویج برابری و عدم تبعیض و پرهیز از طرفداری است.

د) آموزگاران مستحق ارزش‌های خود هستند، اما در کارشان، مسئولیت آموزگاران به وظیفه اصلی و استانداردهای آن مانند قانون‌گذاری و برنامه درسی گره خورده است.

کیفیت آموزشی به توانایی آموزگار برای نشان دادن ویژگی‌های حرفه‌ای درست مانند بورس تحصیلی از طریق تحقیق کافی، تفکر انتقادی و حل مسئله بستگی دارد که فرآیند یاددهی-یادگیری مؤثر را تسهیل می‌کند. کیفیت آموزش در دانش‌آموزان از موضوع موضوعی و مهارت‌های آموزشی آشکار می‌شود. این بدان معناست که آموزگار واقعی باید بداند که چه چیزی را باید آموزش دهد، چگونه باید تدریس کند و به چه کسی باید آموزش دهد. هدف این است که برنامه درسی به طور مؤثر ارائه شود تا به اهداف و استانداردهای آموزشی تعیین شده در مدارس دست یابد.

عملکرد آموزشی آموزگار برای یادگیری مؤثر و کارآمد بسیار مهم است. از آموزگار انتظار می‌رود که ورودی‌های ضروری مانند برنامه ریزی کافی برای یادداشت‌های درسی، ارائه مؤثر درس‌ها، نظارت و ارزیابی صحیح عملکرد دانش‌آموزان، ارائه بازخورد منظم در مورد عملکرد دانش‌آموزان، بداهه سازی مواد آموزشی، نگهداری کافی سوابق و نظم و انضباط مناسب را ارائه دهد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

دانش آموزان برای تولید و افزایش پیشرفت یادگیری مورد انتظار در مدارس متوسطه (Ayeni, 2011). به منظور اطمینان از فرآیند تدریس و یادگیری مؤثر، برای آموزگار ضروری است که معیارهای خوبی از اخلاق حرفه‌ای مانند درک خود، آگاهی روان‌شناختی، تعهد و بینش حرفه‌ای را داشته باشد و کیفیت تخصصی را در انجام وظایف آموزشی نشان دهد (Shekhi et al., 2021).

ویژگی‌های فردی آموزگاران و عملکرد تحصیلی دانش آموزان ابتدایی

نگرش‌ها و اقدامات مؤثر آموزگاران در نهایت می‌تواند تغییرات مثبتی در زندگی دانش آموزان ایجاد کند. با بررسی تجارب آموزشی قبلی، آموزگاران پیش خدمت می‌توانند با یک کلاس از دانش آموزان در مورد آنچه که باید یا نباید انجام دهند، بحث کنند. پنج نگرش و اقدامی که اغلب مورد بحث قرار می‌گیرد عبارتند از: مراقبت و مهربانی واقعی آموزگار، تمایل به تقسیم مسئولیت در کلاس درس، حساسیت صادقانه نسبت به تنوع دانش آموزان، انگیزه برای ارائه تجربیات یادگیری معنادار برای همه دانش آموزان، و اشتیاق برای تحریک خلاقیت دانش آموزان (Sherpa, 2018).

عملکرد تحصیلی نتیجه تحصیلی است که دانش آموزان کسب می‌کنند. این نشان دهنده نمره/نمرات کسب شده توسط دانش آموزان در آزمون‌ها و امتحانات است. می‌توان گفت که این پیشرفت دانش آموزان با معیارها/اهداف آموزشی از پیش تعیین شده سنجیده می‌شود. متخصصان آموزشی معتقدند که آموزش در قرن بیست و یکم در زمینه‌های زیر برای دانش آموزان مفیدتر خواهد بود:

۱- کسب دانش و مهارت‌ها و استفاده از آموخته‌ها برای مقابله با چالش‌های دنیای واقعی به جای بازتولید اطلاعات در آزمون‌ها. برای تعالی تحصیلی.

۲- توانایی تفکر انتقادی در مورد اطلاعات و حل مشکلات جدید، برقراری ارتباط، همکاری و سازگاری با تغییرات (Ayeni, 2018).

آنچه آموزگار را مؤثر می‌سازد داشتن نگرش مثبت، ایجاد جو اجتماعی/روانشناختی دلپذیر در کلاس، داشتن انتظارات بالا از آنچه دانش آموزان می‌توانند به دست آورند، وضوح درس، مدیریت زمان مؤثر، استفاده از انواع تدریس است. روش‌ها، استفاده و ترکیب ایده‌های دانش آموزان و استفاده از پرسش‌های مناسب و متنوع. همچنین، رفتار آموزگاران باعث ایجاد تعامل مثبت در کلاس می‌شود و علاقه یادگیرندگان را برای یادگیری حتی مفاهیم دشوار، صرف نظر از جنسیت، برمی‌انگیزد. این به عملکرد تحصیلی دانش آموزان کمک زیادی می‌کند.

محققان اظهار داشتند که شایستگی آموزگار باعث تسلط دانش آموزان بر محتوا در حین تجزیه و تحلیل، ترکیب، ارزیابی و تولید اطلاعات از یک محتوا و طیف گسترده‌ای از موضوعات و منابع می‌شود. آنان همچنین از این موضوع حمایت کردند که دانش آموزان باید بتوانند مهارت‌ها از جمله خلاقیت، ارتباط و همکاری را نشان دهند، در حالی که یادگیری این ماهیت مستلزم آموزگاران آماده‌ای است که به خوبی در فناوری اطلاعات و ارتباطات به‌منظور دسترسی و استفاده از اطلاعات برای کمک به دانش آموزان، یادگیری و ایجاد ظرفیت فکری برای عملکرد تحصیلی خوب لذت ببرند. با این حال، بسیاری از آموزگاران هنوز قادر به استفاده از رایانه نیستند و همین امر باعث می‌شود تا در سطح کار با روش‌ها و ایده‌های مرسوم در آموزش دانش

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آموزان خود باقی بمانند. متأسفانه، چنین دانش‌آموزانی تنها می‌توانند هر آنچه را که آموخته‌اند بازتولید کنند، اما ممکن است نتوانند ایده نوآوری را که برای عملکرد تحصیلی سالم مورد نیاز است، توسعه دهند (Allington and Berry, 2010).
آموزگار عمدتاً یک هنرمند است یا یک کارآموز روشنفکر؟ این تنها یکی از سوالات مطرح شده در مورد حرفه ای بودن آموزگاران و نحوه حمایت از آموزگار آینده در پیشرفت حرفه ای او است. حرفه ای بودن تعیین کننده وجود یک اخلاق شغلی است که نقش انعقاد باورهای رایج، حتی تعصبات مربوط به آن حرفه را دارد. وجود حرفه ای بودن پیامدهای اساسی برای ساخت هویت و عزت نفس، نگرش و ارزش ها دارد. مراحل شناسایی شده در تکامل حرفه تدریس عمدتاً در تقریباً تمام آثار نظریه پردازان یکسان است. با ایجاد یک توصیف مفید و کوتاه برای هر سطح، طبقه بندی زیر مطرح شده است (Elena, 2011):

الف) ورودی: مشخصه توسط کارکنان مدرسه مانند کشف مرحله شغلی. همراه با دوره هایی از عدم اطمینان و سردرگمی، گاهی اوقات حتی گیجی ناشی از ایده آل حرفه ای ساختار یافته در طول مطالعات و واقعیت آموزشی یک مدرسه ملموس. درگیری های درونی کوچکی می‌تواند بین نفس فارغ التحصیلی تازه با اطلاعات تازه و ناراحتی آخرین فرد وارد شده ظاهر شود (این تعارض گاهی می‌تواند آگاهانه یا ناآگاهانه توسط آموزگاران دیگر ایجاد شود).

ب) تثبیت: عدم قطعیت های اولیه با به دست آوردن وضعیت متعادل تر، که شامل سازگاری و پذیرش در داخل جامعه مدرسه می شود، کاهش می یابد. در این سطح، فرهنگ مدرسه با بعد تشریفاتی آغازین ضروری است. مری بخش مهم دیگری از این مرحله است.

ج) آزمایش و تنوع: لحظه ای برای تازه وارد برای به دست آوردن تعادل کامل. حتی یک دیدگاه انتقادی در مورد نهاد و جامعه ایجاد می شود که گاهی اوقات منجر به مشارکت سازنده می شود. درگیری برای این حرفه انجام می شود، همه مانند یک متخصص متعهد در افکار و اعمال دیده می شوند.

د) انعکاس نشان دهنده زمان سوالات جدیدی است که آموزگار مدرسه را به سمت استدلال های انتقادی هدایت می کند و تصمیمات حرفه ای مسئولیت فرآیند تصمیم گیری شخصی را بر عهده می گیرند. این مرحله ای از تمرین بازتاب خود و تجزیه و تحلیل پیشرفت خود تحت این وضعیت حرفه ای است. این مراحل ۳ و ۴ به عنوان گام های اصلی در توسعه دیدگاه ایده آل در مورد حرفه آموزگاری در نظر گرفته می شود (Caetano, and Silva, 2009).

ه) آرامش و دوری عاطفی به دنبال نداشتن انگیزه برای آموزش مستمر و حتی به دنبال فعالیت اجباری. یک دوره استعفا و تسلیم؛

و) محافظه کاری - زمانی که تحت سلطه نارضایتی ها و فریبکاری ها در مورد شغل، مدرسه، همکاران است - همه منجر به ذهنیت بازتر نسبت به پروژه های جدید و آزمایشی، جدید و غیره می شود. این دو مرحله - ۵ و ۶ - از رشد حرفه ای آموزگار، گاهی اوقات با برخی اشتباهات استراتژیک در سطح سیاست های آموزشی تشویق می شوند.

ز) عدم مشارکت - مرحله جهت گیری مترقی نسبت به فعالیت های خارج از مدرسه و حرفه. مرحله ای که در آن حرفه حرفه ای دیگر اهمیتی ندارد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نگاهی بر اصول اخلاقی و تدریس حرفه اخلاق مدار

هدف از اصول اخلاقی آموزگاران جلب توجه به اخلاقیات مربوط به تدریس است. ویژگی‌های فردی اصولی است که بر رفتار یک فرد یا گروه در یک محیط تجاری حاکم است. اخلاق حرفه‌ای نیز مانند ارزش‌ها، قواعدی را ارائه می‌کند که چگونه یک فرد باید در چنین محیطی نسبت به افراد و مؤسسات دیگر رفتار کند. اصول اخلاقی زیربنای همه قوانین رفتار حرفه‌ای است. اصول اخلاقی ممکن است بسته به حرفه متفاوت باشد. به عنوان مثال، ویژگی‌های فردی که به پزشکان مربوط می‌شود با اخلاقیات مربوط به وکلا یا مشاوران املاک متفاوت است. با این حال، برخی از اصول اخلاقی جهانی وجود دارد که در همه حرفه‌ها اعمال می‌شود، از جمله: صداقت، امانت، وفاداری، احترام به دیگران، پایبندی به قانون، انجام کارهای خوب و پرهیز از آسیب به دیگران، مسئولیت.

از قبل مشخص شده است که آموزش شامل یک جزء ارزشی است و ارزش‌های اخلاقی ستون فقرات یک شخصیت فردی را نشان می‌دهد. اصولاً برای یک مربی، اخلاق و اخلاق از هر دو منظر - انسانی و حرفه‌ای - مهم است. تعهد اخلاقی آموزگاران و توافق با جامعه، صلاحیت حرفه‌ای منسجم با آموزگاران و جامعه را می‌طلبد. بدیهی است که تمرین آموزگاری نیز مانند هر حرفه دیگری نیاز به زمینه خاصی از توانایی‌ها، فنون و به طور کلی منابعی برای فعالیت آموزشی دارد، اما به همین ترتیب، برای ایجاد زمینه باید آن جنبه‌های فرهنگی را شناخت. از دانش در حال آموزش است. باز هم بدیهی است که شایستگی حرفه‌ای معنای صرفاً فنی صلاحیت آموزشی را پیش می‌برد. به احتمال زیاد در مورد شایستگی‌های حرفه‌ای پیچیده صحبت می‌شود که توانایی‌ها، اصول و آگاهی از معنا و پیامدهای شیوه‌های آموزشی را ترکیب می‌کند. اگر این صلاحیت پیچیده تسلط پیدا نکند، فرض یک تعهد اخلاقی یا توافق با معنای اجتماعی و پیامدهای اجتماعی آموزش بسیار سخت است. برای اینکه فرصت بیشتری برای رسیدن به مسئولیت حرفه‌ای توسط آموزگاران شغلی فراهم شود، باید با آن در قالب استانداردهای اخلاقی-حرفه‌ای عمل شود، که معمولاً توسط هنجاری یک کد اخلاقی تحمیل می‌شود. باید تأکید کرد که وجود چنین نکات مرجع اخلاقی - حرفه‌ای هدفی دوگانه دارد، یعنی ایجاد حرفه‌ای و دفاع از متخصصان: الف) دانستن این استانداردها، داوطلبی را که شغل آموزگاری را برگزیده است بر تعهدات اخلاقی-حرفه‌ای خود هدایت می‌کند. ب) نیاز به آنها در میان جامعه حرفه‌ای، بدون نواغ آموزشی و تصمیمات ناموفق برای معضلات اخلاقی ذاتی آن، تحولات شغلی را تعیین می‌کند (Seghedini, 2014).

مسئولیت فردی آموزگاران

استقلال حرفه‌ای آموزگاران معمولاً با تعهد به حرفه مرتبط است. اقدامات تحمیل شده توسط استانداردهای حرفه‌ای (یک فهرست وظایف) نقطه شروع خوبی است، اما به مرور زمان، آموزگاران باید به «مرکز کنترل» خودشان تبدیل شوند، که باید به سطح عمل اعتقادی دست یابند. مسئولیت‌پذیری برای یک مربی و همچنین برای هر فرد حرفه‌ای دیگر عنصری از ساختار حرفه‌ای است. هر نقش حرفه‌ای مربی باید به این اصل مسئولیت در مورد رفاه حال و آینده تحصیل کرده تسلیم شود. همه ما در برابر یک ملت آینده مسئولیم، اما فقط یک مربی حرفه‌ای مجرم می‌شود که اعمال او بر خلاف خواسته‌های اجتماعی باشد یا اگر این عمل با معیارهای استانداردهای صلاحیت حرفه‌ای مطابقت نداشته باشد. اما ارزش‌های اخلاقی و نگرش خاص است. آنها نه از طریق دستور، بلکه از طریق تماس‌های عادی و غیررسمی غیرقابل شمارش با افراد دیگر شکل می‌گیرند، بنابراین،

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

باید این واقعیت را پذیرفت که ویژگی‌های فردی تدریس به موقع رشد می‌کند. این واقعیت که زندگی روزمره کلاسی از معنای اخلاقی اشباع شده است، نقطه شروع ما در طراحی مجموعه‌ای از مراحل برای رشد حرفه‌ای اخلاقی بود (Hadjipanteli, 2021).

استقلال و مسئولیت حرفه‌ای در مقالات تحقیقاتی مانند شرایط اصلی در طراحی استانداردها و شایستگی‌های حرفه‌ای آموزش توضیح داده شده است. استقلال حرفه‌ای آموزگار هم به توانایی شخصی در تصمیم‌گیری عملیاتی در حین کار، در غیاب هرگونه فشار بیرونی یا نظر حرفه‌ای و هم به مسئولیت اجتماعی مرتبط در قبال نتایج و کیفیت عملکرد آموزشی اشاره دارد. هر دو بعد اجتماعی و حرفه‌ای مسئولیت برای یک شاغل در حوزه آموزش مهم است. و نمی‌توان آموزگاران را مسئول چیزهایی دانست که هیچ قدرت تصمیم‌گیری در مورد آنها ندارند، زیرا استقلال آنها آن وضعیت را (که از نظر نظری از طریق قوانین قضایی یا قوانین نهادی محدود می‌شود) پوشش نمی‌دهد (Seghedini, 2014).

هر مرحله از رشد تحصیلی، با شروع سالهای آموزشی اولیه، با سطح معینی از رشد اخلاقی حرفه‌ای شخصی مطابقت دارد. این واقعیت مستلزم مراقبت شدید برای اجرای سیاست آموزش حرفه‌ای است. ما نمی‌توانیم از یک آموزگار مبتدی/مشروط انتظار داشته باشیم که خدمات آموزشی با حداکثر مسئولیت ارائه دهد، هرچند که پس از امضای قرارداد کار فردی، حرفه‌ای محسوب می‌شود. آموزگار به‌عنوان امضاکننده قرارداد، به کیفیت کار خود متعهد است، اما این یک مسئولیت حرفه‌ای نیست، که بر اساس یک استقلال اصیل اخلاقی و حرفه‌ای فرض می‌شود. مبتدی از نظر شایستگی اخلاقی یک حرفه‌ای کامل نیست، گاهی اوقات حتی صلاحیت حرفه‌ای فنی نیز به طور کامل تضمین نمی‌شود (و این یک واقعیت شناخته شده است)، به این معنی که به بالاترین استانداردهای کیفیت نمی‌رسد. به نظر ما مراحل رشد حرفه‌ای اخلاقی عبارتند از:

الف) دانشجو آموزگار (یا مربی دانشجو) مربوط به مرحله آموزش اولیه/پیش از خدمت است که به نوبه خود با سطح ناهمگونی رشد ویژگی‌های فردی مرتبط است. دانش و درک جوهر اخلاقی وظایف فنی حرفه‌ای به لطف کمک یک مربی اتفاق می‌افتد. هدف مرتبط با توسعه قابلیت بازتابی، جهت‌گیری شخصی - موافق یا علیه این حرفه را ممکن می‌کند.

ب) آموزگار مبتدی با مرحله دوم آموزش اولیه که شامل پذیرش اقتدار اخلاقی - حرفه‌ای است که اخلاق حرفه‌ای را در بر می‌گیرد و آن را حفظ می‌کند، با نقش اساسی در تسهیل یکپارچگی اجتماعی - حرفه‌ای و نه کنترل آن مطابقت دارد. منطبق بر ویژگی‌های فردی دانش‌گروه حرفه‌ای واقعی است (جامعه حرفه‌ای آموزگاران در یک مدرسه مشخص، که از بین آنها مربی انتخاب می‌شود؛ این مربی یا یک الگوی حرفه‌ای یا حامل اخلاق خود خواهد بود. مدرسه، که می‌تواند توسعه وابستگی به جامعه مربوطه را تعیین کند) (Caetano, and Silva, 2009).

ج) آموزگار گواهینامه (در حرفه) - امضاء کننده یک قرارداد کتبی ویژگی‌های فردی، تعهد نهایی نسبت به آن با عناصر ثبات و اطمینان در تصمیم‌گیری‌ها و رفتار. آیا لحظه صدور گواهینامه در حرفه آموزگاری از طریق آزمون سراسری با رویکردهای متفاوت از کشوری به کشور دیگر است؟ مربی آزمایشی می‌تواند آن همکار باشد که از آموزگار خوب مبتدی / مبتدی در تصمیم‌گیری در مورد آزمون گواهینامه حمایت می‌کند.

د) آموزگار حرفه‌ای (آموزگار حرفه‌ای) - آموزگار همزمان با پیشرفت در شغل، چرخه‌های رشد حرفه‌ای را برنامه‌ریزی می‌کند و سپس مراحل طبیعی این نوع بهبود را دنبال می‌کند. این با سطح استقلال در رشد اخلاقی، بلکه با ایجاد و رعایت یک ویژگی‌های فردی شخصی مطابقت دارد (Caetano, and Silva, 2009).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

منطبق با سبک زندگی خود آموزگار خوب سطح دارای مراحل یا سطوح فرعی بیشتری است که بر اساس ایده دستیابی به اهداف ساختن و پیروی از یک ویژگی‌های فردی شخصی تشکیل شده است. آخرین سطح، ما فکر می‌کنیم، سطح حرفه ای اخلاقی خودمختار است - شخصیت خلاق، از دیدگاه اخلاقی، که می‌تواند به بهترین نحو از ویژگی‌های فردی شخصی استفاده کند تا عناصر جدیدی از محتوا یا ساختار را در ویژگی‌های فردی درک کند. از گروه نوع گفتمان مورد استفاده آموزگار خوب در برقراری روابط با دانش آموزان و درگیر کردن آنها در فعالیت های یاددهی-یادگیری، بیانگر موضع آموزگار خوب نسبت به نقش آموزگار خوب در کلاس درس و در قبال کودکان به عنوان یادگیرنده است. بنابراین، کودکان از طریق گفتمان کلاس درس، درک خود را از خود به عنوان یادگیرنده، انتظارات خود از آموزگاران خود به عنوان آموزگار خوب، و درک خود از تدریس و یادگیری را از طریق انواع گفتمانی که در طول فعالیت های کلاس در آن شرکت می‌کنند، توسعه می‌دهند. به عبارت دیگر، تجارب گفتمان کلاس درس به روش‌هایی که کودکان یاد می‌گیرند، چیزهایی که می‌آموزند، و اینکه چگونه خود را یادگیرنده در آموزش خود می‌بینند، نقش اساسی دارد (Zhu and Guo, 2021).

بحث و نتیجه گیری

ویژگی‌های فردی آموزگار، نقشی کلیدی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی ایفا می‌کند. ویژگی‌هایی مانند صبر و حوصله، دلسوزی، نظم و انضباط، انگیزه و اشتیاق به تدریس، خلاقیت و نوآوری، مهارت‌های ارتباطی و ... در آموزگار، می‌تواند به طور مستقیم بر انگیزه، میل به یادگیری و در نهایت، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان اثر مثبت بگذارد. توجه به ویژگی‌های فردی آموزگاران در فرآیند استخدام، آموزش و توانمندسازی آنها، امری ضروری است. برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران آموزشی باید با در نظر گرفتن این مولفه‌های کلیدی، به ارتقای کیفیت آموزش و پرورش و در نهایت، به نفع جامعه گام بردارند. در مدارس علاوه بر آموزش، پرورش نیز صورت می‌گیرد. یکی از ابعاد پرورش اخلاق است و برای اخلاق‌مند بار آوردن دانش آموزان که سرمایه های انسانی نسل آینده هستند، وجود آموزگاران اخلاق مدار لازم و ضروری است. آموزگار مهم ترین فرد در نظام آموزشی است چرا که مسئول اجرایی است و حتی می‌تواند برنامه آموزشی بد را نیز با خلاقیت و مهارت خود به صورت مناسبی به اجرا در آورد و نتیجه بهتری را بگیرد، نقش آموزگار خوب چنان مهم است که اگر اشتباه انتخاب شود نتیجه برنامه آموزشی عالی را نیز خراب می‌کند. از آنجا که دانش آموزان از آموزگاران الگو گرفته و در مدارس فقط آموزش صورت نمی‌گیرد، بنابراین وجود آموزگاران که از نظر اخلاق و رفتار توانمند و درست باشند لازم است (الماسی و حسینی، ۱۳۹۹).

آموزگار خوب و اخلاق مدار ضمن اینکه خودش از اخلاق برخوردار است، می‌تواند اخلاق را به دانش آموزان خود آموزش دهد. اصطلاح اخلاق که به عنوان رفتار حرفه‌ای نیز شناخته می‌شود، به شیوه‌ای اطلاق می‌شود که شخص به‌ویژه در یک سازمان رسمی رفتار می‌کند تعهد حرفه ای کامل به مسئولیت های رسمی، شفافیت، برابری و مسئولیت پذیری. از آنجایی که هیچ سیستم آموزشی نمی‌تواند بالاتر از کیفیت آموزگاران باشد، از آنها انتظار می‌رود که مهارت های فکری، مهارت های ارتباطی، صداقت، احترام، قابل اعتماد بودن، مراقبت، محرمانه بودن، عادت خوب لباس پوشیدن و راهنمایی گرا داشته باشند. آموزگاران خوب زمانی که به ویژگی‌های فردی مجهز باشند، این امر به مسئولیت و وجدان درونی و شخصیتی تبدیل خواهد شد. و در حین خدمت کاری خود و در زندگی شخصیتی وی تاثیرات مثبتی برجای خواهد گذاشت (Shekhi et al., 2021).

منابع

۱. الماسی، حسینی و سید صمد. (۱۳۹۹). رابطه سبک زندگی با اخلاق حرفه ای معلمان. فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، ۱۵(۳)، ۱۶۹-۱۷۲.
۲. سهرابی، سحر، کریمی و محمدصادق. (۱۳۹۹). بهبود اخلاق حرفه ای آموزگاران در نظام آموزشی. پژوهش و مطالعات اسلامی، ۱۱(۲)، ۱۹-۲۹.
3. Allington, R., & Berry, B. (2010). How do you define 21st-century learning. *Teacher Professional Development Sourcebook*, 4(1), 10.
4. Ayeni, A. J. (2011). Teachers' Professional Development and Quality Assurance in Nigerian Secondary Schools. *World journal of Education*, 1(1), 143-149.
5. Ayeni, A. J. (2018). Teachers' professional ethics and instructional performance as correlates of students' academic performance in secondary schools in Owo Local Government, Ondo State, Nigeria. *Advances in Social Sciences Research Journal*, 5(8).
6. Caetano, A., & Silva, M. D. L. (2009). Professional ethics and teacher education. *Sísifo-Educational Sciences Journal*, (8), 47-54.
7. Evans, L. (2008). Professionalism, professionalism and the development of education professionals. *British journal of educational studies*, 56(1), 20-38.
8. Elena, S. (2011). Reflective capability—a specific goal of a Teachers Professional Ethics Course. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 11, 145-149.
9. Holmes Group (US). (1986). *Tomorrow's teachers: A report of the Holmes Group*. Holmes Group.
10. Hadjipanteli, A. (2021). A study of a person-centred approach to teacher education within a drama course: its contribution to pre-service teachers' professional ethics. *European Journal of Teacher Education*, 1-19.
11. Mushtaq, I., & Khan, S. N. (2012). Factors affecting students' academic performance. *Global journal of management and business research*, 12(9), 17-22.
12. Seghedin, E. (2014). From the Teachers Professional Ethics to the Personal Professional Responsibility. *Acta Didactica Napocensia*, 7(4), 13-22.
13. Sherpa, K. (2018). Importance of professional ethics for teachers. *International Education and Research Journal*, 4(3), 16-18.
14. Shekhi, M. B., Salimi, M., & Zahedi, H. (2021). Designing a professional ethics model for physical education teachers.
15. Zhu, Y. Y., & Guo, M. Y. (2021). Influence of differential leadership on teachers' professional ethics: An empirical study from Chinese universities. *Asia Pacific Education Review*, 22(3), 549-564.